

Mishnah Gittin, chapter 3

משנה גיטין פרק ג

(1) Any *get* which is not written [expressly] for the woman [for whom it is intended] is invalid. How so? If a man was passing on the street and hears the voice of a scribe dictating [instructions to his pupils telling them to write]: So-and-so divorces so-and-so from such and such a place [and the pupils did so, as an exercise, without having anyone in particular in mind] and he [a husband who wants to divorce his wife] says [to himself]: That is my name and that is the name

of my wife [I will buy the *get* and give it to my wife], it is not valid for him to divorce his wife with it. Furthermore, if one wrote [a *get*] to divorce his wife, changed his mind and then a fellow townsman met him and said to him: My name is the same as yours and my wife's name, the same as your wife's [here, too, though the document was actually written for a divorce, rather than as an exercise], it is not valid [for the second] one to divorce his wife with it. Furthermore, if he had two wives with the same name and he wrote a *get* with which to divorce the elder [even though it was written for his own divorce], he must not use it to divorce the younger. Furthermore [if he had two wives with the same name], if he said to the scribe: Write and I will divorce whichever one I choose, it is not valid to divorce with it.

(2) If [a scribe] writes out *tofas* [blank] documents of *gittin*, he must leave blank

רבנו עובדיה מברטנורא

א כל גט. קול סופרים מקריין הגדולים מקריין לתלמידיהם, כשיבא גט לפניך כתבהו כך. והזכירו שם אינש בעלמא: **יותר מכן.** ולא זה בלבד שנכתב שלא לשם גירושין אלא להתלמד, אלא אף זה שנכתב לשם גירושין גמורים ונמלך, פסול: **יתר מכן היו לו ב' נשים כו'.** ולא זה בלבד שנכתב שלא לשם גירושין של אדם זה, פסול. אלא אף זה שהיו לו שתי נשים שנכתב לשם גירושין דהאי גברא, פסול, כיון שנכתב שלא לשם גירושין של זו: **גדולה וקטנה.** לאו דוקא: **יתר מכן אמר ללבלר וכו'.** הא קמ"ל דלא אמרינן הוברר הדבר למפרע דבשעת כתיבה נמי דעתיה אהא ואיכא גירושין ידידה ודידה: **ב הכותב טופסי גיטין.** סופר שרוצה שיהיו מזומנין אצלו, שפעמים אדם בא

א כל גט שנכתב שלא לשום אשה, פסול. כפיצד, היה עובר בשוק ושמע קול סופרים מקריין, איש פלוני מגרש את פלונית ממקום פלוני, ואמר, זה שמי וזה שם אשתי, פסול לגרש בו. יתר מכן, כתב לגרש (בו) את אשתו ונמלך, מצאו בן עירו ואמר לו שמי כשמך ושם אשתי כשם אשתך, פסול לגרש בו. יתר מכן, היו לו שתי נשים ושמותיהן שוין, כתב לגרש בו את הגדולה, לא יגרש בו את הקטנה. יתר מכן, אמר ללבלר כתוב לאיזו שארצה אגרש, פסול לגרש בו: **ב הכותב טופסי גיטין, צריך שיניח מקום**

spaces for the name of the husband, the name of the wife and the date. [If he writes blanks for] notes of indebtedness, he leaves blank spaces for the name of the lender, the name of the borrower, the amount and the date. [If he writes] forms of contracts of sale, he leaves blank spaces for the name of the buyer, the name of the seller, the purchase price, the property and the date, [this was allowed] to

הָאִישׁ וּמְקוֹם הָאִשָּׁה וּמְקוֹם הַזְּמַן. שְׁטָרֵי מַלְוָה, צָרִיךְ שִׁנְיַת מְקוֹם הַמַּלְוֶה, מְקוֹם הַלְוֶה, מְקוֹם הַמְעוֹת וּמְקוֹם הַזְּמַן. שְׁטָרֵי מִקְחָה, צָרִיךְ שִׁנְיַת מְקוֹם הַלּוֹקֵחַ וּמְקוֹם הַמוֹכֵר וּמְקוֹם הַמְעוֹת וּמְקוֹם הַשְּׂדֵה וּמְקוֹם הַזְּמַן, מִפְּנֵי הַתְּקַנָּה. רַבִּי יְהוּדָה פּוֹסֵל בְּכֻלָּן. רַבִּי אֶלְעָזָר מְכַשֵּׁיר בְּכֻלָּן, חוּץ מִגִּטֵּי נָשִׁים, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כד) וְכָתַב לָהּ, לְשִׁמָּה: גִּט הַמְּבִיא גִט וְאֵבֶד הִמְנוּ, מִצְאוֹ לְאֵלְתֵּר כֶּשֶׁר. וְאִם לֹא פָסוּל. מִצְאוֹ בַחֲפִסָּה אוֹ בְדִלְסָקְמָא, אִם

prevent hardship [for scribes so that they would be able to have prewritten documents ready for sale]. Rabbi Yehudah invalidates all [such prewritten documents as a precaution, lest one come to prewrite the *tofas* portion which contains the names, the place, etc. Although business contracts other than *gittin* do not have the requirement of *lishmah*, the Rabbis forbade their being prewritten, lest they become confused with prewritten *gittin*]. Rabbi Elazar validates all of them [if the blanks have been left,] except *gittin*, [even if the blanks have been left out, it is not valid] because Scripture states: "He should write her [a bill of divorce]," (Deuteronomy 24:1) which means, [written] expressly for her [and the Rabbis instituted that the *tofas* portion should not be prewritten, lest it be confused with the *toraf*; the *halachah* follows Rabbi Elazar].

(3) If one brings a *get* and loses it, and he finds it immediately, it is valid, but if not [and it was lost in a place where caravans travel to and fro, then it is possible that this is a different *get* that happens to have the same names], it is not valid. If he finds it in a *hafisah* or in a *deluskama* [these are cases which hold

רבנו עובדיה מברטנורא

לשכרו והוא טרוד בשטרות אחרים: צריך שיניח מקום האיש ומקום האשה ומקום הזמן. ובגמרא מוסיף אף מקום הרי את מותרת לכל אדם: מפני התקנה. התירו לכתוב טופסי גיטין ושטרות שלא לשמן מפני תקנת הסופר שיהיו מזומנים לו, ובלבד שישיר תורף לכתבו לשמה. וגזינן תורף שאר שטרות אטו תורף דיגטיק: רבי יהודה פוסל בכלן. דגזר טופס אטו תורף, ושאר שטרות אטו גיטין: ר"א מכשיר בכלן. דלא גזר שאר שטרות אטו גיטין: חוץ מגטי נשים שנאמר וכתב לה לשמה. וגזינן טופס אטו תורף. והלכה כר"א: ג לאלתר. מיד. כשר: ואם לאו פסול. ודוקא שאבד במקום שהשיירות מצויות, דאיכא למימר מעוברים ושבים נפל. אבל אם אבד במקום שאין השיירות מצויות, אפילו לאחר זמן מרובה כשר. ואפילו אבד במקום שהשיירות מצויות, אם יש לעדים בו סימן מובהק, כגון שיאמרו נקב יש בו בצד אות פלונית, או שיאמרו מעולם לא חתמנו בגט באלו השמות

documents and have identification marks] or if he recognises it [the *get* itself], it is valid. If one brings a *get* [from abroad] and at the time he left, the husband was old or sick, he delivers it [to the wife] on the assumption that he is still alive. If the daughter of an Israelite is married to a priest and her husband goes abroad, she continues eating *terumah* on the assumption that he is still alive. If one sends a sin-offering from abroad it is sacrificed [on the Altar] on the presumption that he is still alive.

- (4) Rabbi Elazar ben Parta made three statements before the Sages, who approved of them. [He said] regarding [people in] a besieged city, [regarding people] in a ship tossing at sea, and [regarding] a man who is brought to court to be tried [for his life, they] are [all] presumed to be alive [as long as they are not known to be dead]. [However, people] in a besieged city which has been captured or [in] a ship which has been lost at sea or a man who has been led out to execution [these] are viewed with the stringencies of being alive and dead [according to whichever entails greater stringency]. [Thus] the daughter of an Israelite who has married a priest [whose husband was in one of the above scenarios, may not eat *terumah* on the assumption that her husband is alive] and the daughter of a priest who has married an Israelite [whose husband was in exactly the same scenario] may not eat *terumah* [on the assumption that her husband has died].
- (5) If one brings a *get* within Israel and falls ill [before he was able to deliver the

רבנו עובדיה מברטנורא

אלא בזה בלבד, כשר, ואפילו לאחר זמן מרובה: בחפיסה או בדלוסקמא. אמתחות שרגילין לתת בהם שטרות ויש בהן סימן שהם שלו: אם מכירו כשר. מלתא באנפי נפשה היא. והכי קאמר, מצאו בחפיסה או בדלוסקמא אע"פ שאינו מכירו לגט, או שמכירו לגט אע"פ שמצאו בכל מקום, כשר: נותנו לה בחזקת שהוא קיים. ולא חיישינן שמא מת ובטל שליחותו, דאמרינן העמד דבר על חזקתו. אבל אם נודע שמת קודם שהגיע גט לידה, הגט בטל, דאין גט לאחר מיתה: מקריבין אותה. ולא חיישינן שמא מתו בעליה, וחטאת שמתו בעליה למיתה עומדת: ד כרקום. תרגום מצור כרכומין: המטרפת. ועדיין לא טבעה: לידון. בדיני נפשות: בת ישראל לכהן. חומרי מתים: בת

מכירו, כשר. המביא גט והניחו זקן או חולה, נותנו לה בחזקת שהוא קיים. בת ישראל הנשואה לכהן והלך בעלה למדינת הים, אוכלת בתרומה בחזקת שהוא קיים. השולח חטאתו ממדינת הים, מקריבין אותה בחזקת שהוא קיים: ד שלשה דברים אמר רבי אלעזר בן פרטא לפני חכמים וקימו את דבריו, על עיר שהקיפוה כרקום, ועל הספינה המטרפת בים, ועל היוצא לידון, שהן בחזקת קיימין. אבל עיר שכבשה כרקום, וספינה שאברה בים, והיוצא להרג, נותנין עליהן חומרי חיים וחומרי מתים. בת ישראל לכהן, ובת כהן לישׂראל, לא תאכל בתרומה: ה המביא גט

get], he [appoints another agent and] sends it on by the hand of another. If, however, he [the husband] said to him [when you give her the *get*]: Take for me a certain item from her, he may not send it [the *get*] on by another, since the husband may not want his pledge to be in the hands of another.

(6) If one brings a *get* from overseas and falls ill, he goes before a court and they appoint another agent sending him [on with the *get*,] declaring before them: In my presence, it was written

and in my presence, it was signed. [If the second agent falls ill, this process may be repeated.] The last agent is not required to say: In my presence, it was written and in my presence, it was signed. He merely declares: I am an agent of the court [and we assume that all was done correctly].

(7) If a man lends money to a priest or a Levite or a poor man on condition that he can repay himself from their dues, he may do so [in the case of *terumah*, he sells it to a priest, keeping the money for himself. In the case of *ma'aser rishon* or tithes for the poor, he may separate the produce and eat it himself], on the assumption that they are alive [and where he usually gives his gifts to the same people all the time, there is no need for him to physically hand it over to anyone. If, however, this is not the case, then the *terumah* and tithes collectively belong to the entire tribe and he must give it to someone to take possession for the priest or the Levite who is indebted to him. He then takes it back to cover his debt], and he does not fear that the priest or the Levite may have died or that the poor man may have become rich. If [he knows that] they have died [in the case where

רבנו עובדיה מברטנורא

כהן לישראל. חומרי חיים: ה' המביא גט בארץ ישראל. שאין צריך לומר בפ"נ ובפ"ג: משלחו ביד אחר. ועושה שליח מאליו ולא בב"ד. ודוקא חלה: ואם אמר לו. בעל לשליח: טול לי הימנה חפץ פלוני. כשתתן לה את הגט. לא ישלחנו ביד אחר: ו עושה ב"ד. שליח, ומשלחו: שליח ב"ד אני. ומסתמא ב"ד עשו הדבר בהכשרו. ושליח שני ממנה שליח שלישי עד מאה, וכולן בב"ד, מרתנן במתניתין אין השליח האחרון כו' אלא אומר שליח ב"ד אני: ו להיות מפריש עליהן מחלקן. כשיפריש התרומה ימכרנה ויעכב הדמים לעצמו בשביל חובו שיש לו על הכהן. ומעשר ראשון

בארץ ישראל וְחִלָּה, הָרִי זֶה מְשַׁלְּחוֹ בְיַד אַחֵר. וְאִם אָמַר לוֹ טוֹל לִי הַיְמִנָה חֲפֵץ פְּלוֹנִי, לֹא יִשְׁלַחְנוּ בְיַד אַחֵר, שְׂאִין רְצוֹנוֹ שְׂיֵהָא פְקֻדוֹנוּ בְיַד אַחֵר: וְהַמְבִיא גִט מִמְדִּינַת הַיָּם וְחִלָּה, עוֹשֶׂה בֵּית דִּין וּמְשַׁלְּחוֹ, וְאוֹמֵר לְפָנֵיהֶם בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתָּם. וְאִין הַשְּׁלִיחַ הָאֲחֵרוֹן צָרִיד שְׂיֵאמֵר בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נִחְתָּם, אֶלָּא אוֹמֵר, שְׁלִיחַ בֵּית דִּין אֲנִי: זְ הַמְלוּחַ מְעוֹת אֶת הַכֹּהֵן וְאֶת הַלְוִי וְאֶת הָעֲנִי לְהוֹיֹת מִפְּרִישׁ עֲלֵיהֶן מִחֻלְקָן, מִפְּרִישׁ עֲלֵיהֶן בְּחֻקֹּת שְׁהֵן קִיּוּמִין, וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ שְׂמָא מַת הַכֹּהֵן אוֹ הַלְוִי אוֹ הָעֲשִׁיר הָעֲנִי. מַתּוּ צָרִיד

the loan was made with a written document automatically establishing a lien on the debtor's properties and is inherited by his heirs], he must obtain permission from the heirs [since they may want to pay in a different manner]. If he made the loan [and the stipulation to repay himself from their dues] in the presence of the court,

he need not obtain permission from the heirs [since the court is empowered to collect this debt from the priesthood or the Levite tribe; this is for their own good so that loans are readily available to them].

(8) If one sets aside produce so that he may [later] separate *terumah* and tithes from it [on untithed food in a different location], or money, so that he may redeem the second tithe from it, he may separate from them on the assumption that they still exist [he does not actually have to check them]. If [he checked them and found that] they were lost, he suspects [that, in fact, they had been lost] for twenty-four hours [and thus, if he used it in the past twenty-four hours to separate tithes from it for other produce, that produce must be tithed again before being eaten]. These are the words of Rabbi Elazar ben Shamua. Rabbi Yehudah says: Wine [set aside] has to be checked [that it did not spoil since one may not separate vinegar for wine] at three times during the year: When the east wind

רבנו עובדיה מברטנורא

ומעשר עני יעבב ויאכל בשביל החוב שיש לו על הלוי ועל העני. אלא שמפריש ממעשר ראשון תרומת מעשר לכהן. ואם הוא רגיל ליתן תרומותיו ומעשרותיו לזה הכהן או הלוי או העני שהלוח להן, אין צריך לזכות להם מעשרותיו ותרומותיו על יד אחר, אלא לוקחן לעצמו מיד אחר שיפרישם אבל אם רגיל ליתן תרומותיו ומעשרותיו לאחרים, אינו יכול לעכבן בחובו, עד שיוכה להם ע"י אחר תחילה, ואח"כ יחזור ויטלם בחובו: **צריך ליטול רשות מן היורשים.** שירשו מהם קרקע משועבדת לבעל חוב, צריך ליטול מהם רשות אם רוצים לפרוע חוב זה מתרומות ומעשרות הללו, דשמא רוצים הם ליקח מתנותיהן ולפרוע חוב מורישם ממקום אחר: **ה המניח פירות להיות מפריש עליהן כו'.** סומך על אלו ואוכל טבלים אחרים שיש לו, ואומר, הרי תרומתן באותן פירות שהקצית לכך: **ואם אבדו.** הלך לבדקן ומצאן שאבדו: **ה"ז חושש.** לאותן טבלים שתקן בהבטחתן של אלו. ואם לא אכלן צריך להפריש מהם, שמא כשאמר הרי תרומתן בפירות שהקצית כבר היו אבודין: **מעט לעת.** של בדיקה. כשבדקן ומצאן אבודין חושש שמא מאתמול בעת הזאת אבדו, ואם עשאן מעשר תוך מעט לעת על פירות אחרים צריך להפריש עליהם מספק. וטפי מהכי לא אחמור רבנן למיחש, אלא סומכין אחזקה: **בודקין את היין.** שהניחו להיות מפריש עליו, צריך לבדקו, שמא החמיץ ואין

לטל רשות מן היורשין. אם הלון בפני בית דין, אינו צריך לטל רשות מן היורשין: **ח המניח פרות להיות מפריש עליהן תרומה ומעשרות,** מעות להיות מפריש עליהן מעשר שני, מפריש עליהן בחזקת שהן קזמין. אם אבדו, הרי זה חושש מעט לעת, דברבי רבי אלעזר בן שמוע. רבי יהודה אומר, בשלשה פראים בודקין את היין, בקודים של מוצאי

begins to blow at the end of the Festival [of Sukkot], when the blossom falls off [and the grapes first appear on the vine], and when the juice begins to form in the grapes.

רבנו עובדיה מברטנורא

תורמין מן החומץ על היין: בקדים של מוצאי החג. כשמנשבת רוח קדים במוצאי החג: ובשעת כניסת מים. כשהן כפול הלבן נקראים בוטר. וכשהלחלוחית נכנסת וגדילה בתוכו שיכול לעצור מזון כל שהוא, היינו כניסת מים. פירוש אחר, היו כותשים הענבים כשהן בוטר ונותנים לתוכו מים ועושים חומץ לטבול. והלכה כרבי יהודה: